

Nummer toegang: 2.056.59.10

**Inventaris van het archief van het Bedrijfschap voor de
Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken (Bedrijfschap
Slijters) en de Commissie Slijters van het Productschap
Dranken, (1951) 1959-2012**

aanvulling 2014

Drs. P. Zwaal, 's-Gravenhage, 2014

INHOUDSOPGAVE

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF	4
AANWIJZINGEN VOOR DE GEBRUIKER	5
Openbaarheidsbeperkingen	5
Beperkingen van het gebruik	5
Materiële beperkingen	5
Aanvraaginstructie	5
Citeerinstructie.....	5
ARCHIEFVORMING	6
Geschiedenis van de archiefvormer	6
Geschiedenis van het archiefbeheer	14
Verantwoording van de bewerking	15
VERWANT MATERIAAL	17
Nationaal Archief	17
Stichting Wijnacademie (niet openbaar)	18
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN	19
Stukken van algemene aard	19
Interne verordeningen	22
Financiële verordeningen en verantwoording	23
Heffingsverordeningen en heffingsadministratie	24
Benoemingen en personele aangelegenheden	25
Samenwerking en overleg met werkgeversorganisaties.....	26
Wijnacademie en overige scholingsaangelegengeden	27
Overige aangelegenheden	30

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken (Bedrijfschap Slijters) /
Commissie Slijters van het Productschap Dranken

Periode:

1951-2012

Archiefbloknummer:

??

Omvang:

3,5 meter; 155 inventarisnummers

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.
Daarnaast één 3½ inch diskette.

Archiefbewaarplaats:

Nationaal Archief, Den Haag

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken (1959-2002) en de Commissie Slijters van het Productschap Dranken (2002-2014) bestaat uit dozen met vergaderstukken (agenda's, bijlagen bij agenda's en verslagen van vergaderingen), correspondentie, financiële stukken (in het bijzonder begrotingen en jaarrekeningen), stukken betreffende uitgevaardigde verordeningen en stukken betreffende opleidingsactiviteiten welke plaatsvonden onder de naam Wijnacademie.

Archiefvormers:

Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken (Bedrijfschap Slijters)
Commissie Slijters van het Productschap Dranken

AANWIJZINGEN VOOR DE GEBRUIKER

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Voor de geschreven, getypte en gedrukte documenten gelden geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIELE BEPERKINGEN

Het inventarisnummer 145 bevat een 3½ inch diskette met computerprogramma.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. U maakt een profiel aan op www.gahetna.nl, en logt vervolgens in;
2. Via de archiefinventaris (alleen de beschrijvingen met *rode* nummers) selecteert u het gewenste archiefstuk door op de knop '*Reserveren*' te klikken;
3. In het volgende scherm geeft u aan op welke dag u het archiefstuk wilt inzien;
4. Indien u zich bevindt in de studiezaal en een tafelnummer heeft ontvangen kunt u dit nummer vermelden. Als u geen tafelnummer heeft kunt u tafelnummer 777 laten staan;
5. Vervolgens bevestigt u uw reservering door deze te versturen.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken (Bedrijfschap Slijters) / Commissie Slijters van het Productschap Dranken, 1951–2012, nummer toegang 2.06.059.10, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Bedrijfschap en Commissie Slijters, 2.056.59.10, inv.nr. ...

ARCHIEFVORMING

Geschiedenis van de archiefvormer¹

Het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken (BDAD) werd ingesteld bij wet van 21 januari 1959 als publiekrechtelijk samenwerkingsverband van werkgevers en werknemers in de detailhandel in alcoholhoudende dranken. Onder alcoholhoudende dranken werden in dit verband met name sterk alcoholhoudende dranken verstaan, oftewel dranken die bij een temperatuur van 15°C voor vijf tien of meer volumepercenten uit alcohol bestaan (met uitzondering van wijn). Of nog weer anders gezegd: dranken die in de handel en het spraakgebruik doorgaans aangeduid worden als gedistilleerde dranken. Sinds de *Drankwet 1931* was de detailhandel in sterk alcoholhoudende dranken in Nederland feitelijk voorbehouden aan slijterijen, die deze activiteit doorgaans combineerden met de detailhandel in zwak alcoholhoudende en alcoholvrije dranken. De monopoliepositie van slijterijen op het gebied van de verkoop van gedistilleerd aan particulieren werd slechts marginaal aangetast door caféhouders met een volledige vergunning (die vanuit hun café ook flessen gedistilleerd mochten verkopen) en wijnhandelaren en wijnimporteurs met een drielitervergunning (die naast wijn tevens gedistilleerd mochten verkopen, zij het met een minimum van drie liter per order). Een belangrijk marktordenend gegeven was voorts dat het aantal slijterijvestigingen binnen een bepaalde gemeente gekoppeld was aan het inwonertal (het zogenaamde maximumstelsel).

Aan de instelling van het BDAD lag de door de brancheorganisaties van slijters geuite wens ten grondslag om de bijzondere marktpositie van de slijter in stand te houden en te beschermen alsmede de concurrentie tussen branchegenoten in goede banen te leiden. De besprekingen om te komen tot een publiekrechtelijk orgaan voor de detailhandel in alcoholhoudende dranken vingen reeds aan in 1951, kort na het van kracht worden van de *Wet op de Bedrijfsorganisatie*. Initiatiefnemers waren de Nederlandse Bond van Slijters en de sectie slijters van de Nederlandse Katholieke Bond van Hotel-, Café-, Restauranthouders en Slijters (HOCRES). Beide slijtersorganisaties, stammend uit het begin van de twintigste eeuw, trokken reeds langere tijd nauw met elkaar op en waren vanaf 1942 met elkaar verenigd geweest in de zogenaamde Ondervakgroep Detailhandel in Gedistilleerd, één van de vele publiekrechtelijke organen die door de zogenaamde Organisatiecommissie voor het Bedrijfsleven (Commissie Woltersom) op last van de Duitse bezettingsmacht waren ingesteld ter vervanging van de bestaande brancheorganisaties. Secretaris van de Ondervakgroep Detailhandel in Gedistilleerd was de Haagse advocaat en procureur Mr. G.W.J. (Gottfried) Jonker (1901-1985), die kantoor hield – en woonachtig was – op het adres Amaliastraat 6 te Den Haag. Wat de na de oorlog heropgerichte ‘vrije’ slijtersorganisaties feitelijk beoogden, was het omvormen van de Woltersomse Ondervakgroep Detailhandel in Gedistilleerd tot een paritair bestuurd bedrijfslichaam in de zin van de *Wet op de Bedrijfsorganisatie*, oftewel een publiekrechtelijke bedrijfsorgaan (PBO) waarin zowel werkgevers- als werknemersorganisaties (vakbonden) waren vertegenwoordigd. Omdat van overheidswege prioriteit werd gegeven aan de oprichting van PBO's in de agrarische sector, waren de slijtersorganisaties vooralsnog gedwongen enig geduld te betrachten. Pas op 9 november 1956 boog de Sociaal-Economische Raad (SER) zich over een ontwerp-advies tot instelling van een Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken. Het wetsontwerp tot instelling van het bedrijfschap werd op 18 september 1958 door de Tweede Kamer aangenomen.

Krachtens de instellingswet werd het BDAD bekleed met enkele bevoegdheden die vooral gelegen waren op het gebied van het vaststellen van leverings- en betalingsvoorwaarden. Zo

¹ Door bewerker geschreven op basis van het archief.

was het BDAD onder andere bevoegd regels vast te stellen ten aanzien van het door slijters aanbieden en verstrekken van geschenken (in de vorm van goederen of diensten), het geven van kortingen en het verlenen van kredieten aan particuliere afnemers. Van deze autonome bevoegdheden heeft het bedrijfschap inderdaad gebruik gemaakt. Op de naleving van de door het BDAD uitgevaardigde verordeningen inzake het korting- en cadeaustelsel door slijters werd toegezien door een speciaal hiertoe aangestelde buitendienst inspecteur. Een andere bevoegdheid van het BDAD betrof het vaststellen van regels inzake de hoeveelheidsaanduiding van de door slijters ten verkoop aangeboden artikelen. Ook dit was in essentie een bevoegdheid die erop was gericht 'valse' concurrentie tussen slijters te beteugelen. Deze bevoegdheid is echter nimmer omgezet in een verordening omdat het gebruik van maathoudende verpakkingen feitelijk reeds werd bewerkstelligd door een verordening van het Productschap voor Gedistilleerde Dranken (PGD).

Méér dan op het vlak van de voornoemde autonome verordeningen, was het belang van het BDAD echter gelegen in haar functie van overlegplatform voor de slijterijsector. Bestuurszetels aan werkgeverszijde werden niet alleen ingenomen door de Nederlandse Bond van Slijters en de Verenigde Katholieke Slijters uit de HOCRES maar ook door de Nederlandse Bond van Horeca- en Aanverwante Bedrijven (als vertegenwoordiger van de caféhouders met een volledige vergunning), de Centrale Vereniging van Nederlandse Wijnhandelaren (als vertegenwoordiger van de wijnhandelaren met een drielitervergunning) en de Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Alcoholhoudende en Alcoholvrije Dranken (VGAAD). Laatstgenoemde vereniging trad op als belangenbehartiger van de slijterijbedrijven die bestonden uit een keten van meerdere verkoopplaatsen (filialen). Veel van deze slijterijketens waren eigendom van distilleerderijen, die in de loop der tijd grote belangen in de drankendetailhandel hadden opgebouwd.

Het secretariaat van het BDAD was in 1959 ondergebracht bij Mr. P.J.M. (Pierre) Leinarts (1916-1979), een voormalige associé van Gottfried Jonker die diens Haagse advocatenpraktijk aan de Amaliastraat 6 uiteindelijk zou overnemen. Leinarts gold als een specialist op het gebied van drankwetgeving, op welk terrein hij verschillende slijtersorganisaties terzijde stond. Ook trad Leinarts op als juridisch adviseur en vertrouwensman van individuele slijters. Eerste voorzitter van het BDAD was de Rotterdamse slijter L.J. (Leo) Platenburg (1901-1982), één van de voormannen van de Verenigde Katholieke Slijters uit de HOCRES.

Het overleg binnen het BDAD spitste zich aanvankelijk toe op de terreinen drankwetgeving, bedrijfseconomische aangelegenheden (o.a. vestigingswetgeving) en collectieve reclame (voorlichting en propaganda). Ten behoeve van deze deelreinen werd een drietal afzonderlijke commissie in het leven geroepen. Deze commissies vergaderden zowel afzonderlijk als tezamen met het dagelijks bestuur van het bedrijfschap. Met uitvoerende werkzaamheden waren de commissies niet belast. De taak van de commissies bestond vooral uit het opstellen van nota's, het begeleiden van onderzoeken door derden en het doen van aanbevelingen op grond van deze nota's en onderzoeken. De bedrijfseconomische commissie begeleidde meer dan eens onderzoeken die waren uitbesteed aan het Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (EIM). De commissie voorlichting en propaganda was vooral geoccupeerd met de aansturing van reclamebureaus die in creatieve en uitvoerende zin betrokken waren bij collectieve reclameacties voor de Nederlandse slijter. Deze reclameacties werden gefinancierd met middelen die bijeengebracht werden door middel van een jaarlijkse bestemmingsheffing. Wat betreft de verkoop van wijn begon de slijtersbranche in de jaren zestig in toenemende concurrentie te ondervinden van supermarkten, reden waarom reclameacties nodig werden geacht die de consument dienden te doordringen van de speciale deskundigheid (gedistilleerd- en wijnkennis) van de slijter.

De rust in de slijtersbranche werd evenwel pas goed verstoord met het van kracht worden van de nieuwe *Drank- en Horecawet* per 1 januari 1967. De *Drank- en Horecawet* maakte

korte metten met het maximumstelsel, wat feitelijk betekende dat iedereen die een slijtersvakdiploma bezat voortaan een eigen slijterij kon gaan beginnen. Dit leidde tot een sterke stijging van het aantal slijterijvestigingen en de opkomst van een nieuw type bedrijf: de discountslijterij, ook wel cash and carry-slijterij of witte drankenhal genaamd. Voor supermarktketens was de afschaffing van het maximumstelsel het sein tot aankoop van panden die naast hun filialen waren gelegen, teneinde deze panden te verbouwen tot slijterijen. Zo ontstonden eind jaren zestig nieuwe slijterijketens als Alberto (Albert Heijn), Curio Cave (Willem Groenwoudt), Dirck III (Dirk van den Broek) en Mitra (De Boer). Als reactie op de komst van deze nieuwe slijterijketens besloten sommige bestaande slijterijketens eveneens tot uitbreiding van het aantal filialen. Voor de zelfstandige slijters met één verkoopplaats (winkel) braken dramatische jaren aan. Veel van deze zogenaamde midden- en kleinbedrijf (mkb-)slijters zagen hun omzet sterk teruglopen en voelden zich gemangeld tussen enerzijds het prijsgeweld van de nieuwe discountslijterijen en anderzijds het reclamegeweld van de landelijke slijterijketens. De enig mogelijke uitweg was aansluiting zoeken bij commerciële samenwerkingsverbanden (inkoopcoöperaties en verkooporganisaties) waardoor vaak hogere inkoopkortingen mogelijk werden en onder een herkenbare winkelformule kon worden geopereerd. Onder druk van de ingrijpend gewijzigde marktomstandigheden gingen de Nederlandse Bond van Slijters en de Verenigde Katholieke Slijters uit de HOCRES, die reeds onder de benaming Federatie van Nederlandse Slijters enkele gezamenlijke activiteiten hadden ondernomen, in 1969 een fusie aan onder de naam Verenigde Nederlandse Slijters (VNS).

Binnen het BDAD was vanaf het midden van de jaren zeventig sprake van oplopende spanningen tussen enerzijds de Verenigde Nederlandse Slijters (VNS) en anderzijds de Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Alcoholhoudende en Alcoholvrije Dranken (VGAAD). Bij deze laatste vereniging hadden zich namelijk veel van de nieuwe, aan supermarktketens gelieerde slijterijketens aangesloten. VNS, als vertegenwoordiger van de mkb-slijters, en VGAAD, als vertegenwoordiger van de slijterijketens, stonden op tal van vlakken wantrouwig tegenover elkaar, wat een verlamdende werking had op sommige werkzaamheden die in gezamenlijkheid onder de vlag van het bedrijfschap werden ondernomen. Als verbindende schakel tussen beide geledingen van de slijtersbranche fungeerde echter de in 1971 aangetreden nieuwe voorzitter Th.G.Chr. (Theo) Hooij (1930-2008). Als zoon van een Tweede Kamerlid dat zich had laten kennen als een krachtig pleitbezorger van middenstandsangelegenheden genoot Theo Hooij een zeker aanzien in kringen van de mkb-slijters, terwijl hij als eigenaar-directeur van een kleine regionale slijterijketen (10 vestigingen) tevens gekend was in kringen van de VGAAD. De sterk toenemende consumptie van wijn – tussen 1960-1975 groeide het verbruik van bijna 2 naar meer dan 10 liter per hoofd van de bevolking – maakten dat VNS en VGAAD elkaar binnen het bedrijfschap hoofdzakelijk vonden op het gebied van wijneducatie en wijnpromotie. In 1974 werd gestart met een opleiding tot vinoloog onder de naam Wijnacademie. Bedoeling was dat slijters en zij die werkzaam waren in het slijterijbedrijf door middel van deze opleiding hun wijnkennis op peil konden brengen. Van aanvang af trok de opleiding echter ook de belangstelling van gepassioneerde wijnliefhebbers en mensen die werkzaam waren in de horeca. Aan het bestaan van deze branchevreemde cursisten werd begrijpelijkerwijs weinig richtbaarheid gegeven, aangezien de Wijnacademie gefinancierd werd door het BDAD en de inschrijfgelden van de cursus aanvankelijk verre van kostendekkend waren. Onder de naam Vini Lector begon de Wijnacademie voorts een boekenclub waar slijters tegen gereduceerde prijs wijnlectuur konden aanschaffen. Op het vlak van wijnpromotie werden diverse evenementen georganiseerd en wijnambassadrices benoemd. Laatstgenoemden moesten de slijterij-wijnhandel een “eigen charmant gezicht” geven. Alle promotieactiviteiten waren erop gericht de “consument ervan [te] overtuigen dat de slijterij-wijnhandel het beste, meest deskundige adres is voor de aankoop van wijn”.

Op 11 maart 1979 overleed onverwacht secretaris Pierre Leinarts. Diens overlijden werd door de SER aangegrepen om bij het bestuur van het BDAD aan te dringen op een

hergroepering van het bedrijfschap in een groter verband. Daarbij gingen de gedachten in eerste instantie uit naar het Hoofdbedrijfschap Detailhandel (HBD) en in tweede instantie naar het Productschap voor Gedistilleerde Dranken (PGD). De ongevraagde bemoeienis van de SER met de toekomst van het BDAD was gelegen in het feit dat de financiële administratie van het BDAD reeds jarenlang grote gebreken vertoonde, hetgeen tot uitzonderlijk hoge accountantskosten had geleid. Kritische kanttekeningen werden door de SER ook geplaatst bij de salarisvergoeding die Leinarts als parttime secretaris had opgestreken alsmede bij de hoge onkosten- en representatievergoedingen van voorzitter Hooij. Het BDAD liet echter weten zeer te hechten aan haar zelfstandigheid en op zoek te willen gaan naar een nieuwe secretaris. In de tussentijd werd de functie van secretaris waargenomen door voorzitter Hooij, die zich wat betreft de financiële administratie liet bijstaan door een accountant-administratieconsulent. Na een sollicitatieprocedure werd een nieuwe parttime secretaris gevonden in de persoon van Mr. C.J. (Chris) Nyqvist (1943), één van de directeuren van het Hillegomse administratiekantoor Gervos-Adviseurs B.V. dat onder meer ook het secretariaat voerde van de Bond van Bloembollenhandelaren. Voordat Nyqvist zich echter goed en wel had ingewerkt – hij notuleerde slechts één vergadering – was hij alweer vertrokken om wethouder van verkeer en openbare werken in Den Haag te worden. Het inmiddels naar Hillegom verplaatste secretariaat en de met Gervos gesloten administratieovereenkomst plaatsten het BDAD voor voldongen feiten. In de persoon van de reeds voor Gervos werkzame Mr. C.A.W. (Cees) Ultee (1948) werd uiteindelijk per 1 september 1980 een nieuwe BDAD-secretaris gevonden. Na de overeengekomen periode van vier jaar kwam aan de samenwerking met Gervos een einde. Per 1 januari 1984 werd het secretariaat van het BDAD door Cees Ultee verplaatst van Hillegom naar het zogenaamde Slagershuis te Rijswijk, dat onderdak bood aan het publiekrechtelijke Bedrijfschap Slagersbedrijf en de privaatrechtelijke brancheorganisatie Verenigde Nederlandse Slagers. Het parttime dienstverband van de secretaris werd per diezelfde datum omgezet in een fulltime functie, voornamelijk vanwege de sterk toegenomen activiteiten welke plaatsvonden onder de vlag van de Wijnacademie. Behalve een vinologenopleiding was inmiddels ook een liquoristenopleiding gestart. Hoewel nimmer sprake was van een formele naamswijziging begon het BDAD, eenmaal gevestigd in Rijswijk, naar buiten toe steeds vaker op te treden onder de korte en krachtige naam Bedrijfschap Slijters.

Omdat de slijterijketens een steeds groter aandeel van de slijtersmarkt in handen kregen drong de VGAAD in 1982 aan op een wijziging van de zetelverdeling binnen het BDAD. Daarbij claimde de VGAAD een aantal zetels dat tenminste gelijk was aan dat van de VNS, welke organisatie net zijn naam gewijzigd had in Verenigde Nederlandse Slijters-Wijnhandelaren (VNSW). Met ingang van de dertiende zittingsperiode van het BDAD (1 augustus 1983) ging deze wens van de VGAAD in vervulling. In de navolgende jaren begon de VGAAD zich binnen het BDAD geleidelijk aan kritischer op te stellen jegens diverse activiteiten van het BDAD, waarbij met name de activiteiten die werden gefinancierd uit de bestemmingsheffing (collectieve reclame voor het slijtersbedrijf, wijnpromotie) het moesten ontgelden. Achter de schermen werd in VGAAD-kringen ook de positie van voorzitter Theo Hooij ter discussie gesteld. Hooij, die zijn eigen slijterijketen in 1974 van de hand had gedaan, werd verweten dat hij zich in woord en geschrift vooral zegsman toonde van de mkb-slijters en dat de belangen van de grote slijterijketens hem minder ter harte leken te gaan. Bovendien namen de VGAAD-leden die waren gelieerd aan supermarktketens aanstoot aan uitlatingen van Hooij in de pers over het in zijn ogen miserabele wijnassortiment ('chateau migraine') van supermarkten. Op aandrang van de VGAAD vond in 1989 een fundamentele herbezinning plaats over nut en noodzaak van het BDAD. Uitkomst van die herbezinning was dat besloten werd de reclame-, voorlichting- en public relations-activiteiten tot een absoluut minimum te beperken zodat de opgelegde bestemmingsheffingen fors konden dalen. In de ogen van de VGAAD waren de reclame-, voorlichting- en public relations-activiteiten vooral bedoeld ter ondersteuning van de mkb-slijters en hadden de grote slijterijketens er nauwelijks baat bij. Ook werd in 1989 besloten de

buitendienst van het bedrijfschap op te heffen en het dienstverband van de secretaris weer in te krimpen tot een parttime functie. Tot hoofdactiviteit van het BDAD werd het overleg met andere brancheorganisaties, bedrijfslichamen en ministeries bestempeld, terwijl het verzorgen van de slijtersopleidingen (de vinologen- en liquoristenopleiding van de Wijnacademie) werd aangemerkt als belangrijkste nevenactiviteit. Twee jaar later, in 1991, achtte de VGAAD ook het moment aangebroken om openlijk vraagtekens te plaatsen bij de neutraliteit van voorzitter Hooij. Omdat diens positie inmiddels ook in kringen van de VNSW omstreden was geworden, werd de 60-jarige Hooij niet meer voor herbenoeming voorgedragen. Hooij, die verwacht had tenminste tot aan zijn pensionering voorzitter te kunnen blijven, nam het gedwongen afscheid niet licht op. Hij spande een rechtszaak aan tegen het bedrijfschap waarin hij een passende vergoeding eiste voor het vele werk dat hij gedurende dertig jaar (waarvan twintig jaar als voorzitter) voor het BDAD had verricht. Omdat echter nimmer sprake was geweest van een dienstverband of arbeidsrechtelijke overeenkomst werden deze aanspraken door de rechter niet ontvankelijk verklaard.

Tot nieuwe voorzitter werd in september 1991 B.A.H. (Ben) van Zweden (1941-2012) benoemd. De bij de Sociale Verzekeringsbank werkzame Van Zweden was bepaald geen onbekende binnen het bedrijfschap. Van 1971 t/m 1989 had Van Zweden namens de Dienstenbond NKV en de Dienstenbond FNV reeds onafgebroken zitting gehad in het BDAD-bestuur. Bijna de helft van deze periode was Van Zweden bovendien vice-voorzitter van het bedrijfschap geweest. De belangrijkste daad van Ben van Zweden als voorzitter was dat hij in nauwe samenwerking met secretaris Ultee de activiteiten van de Wijnacademie afsplitste van het bedrijfschap en onderbracht in een zelfstandige privaatrechtelijke stichting. Directe aanleiding voor de oprichting van deze Stichting SlijtersOpleidingen (SSO) was het feit dat krachtens een hervorming van de *Vestigingswet Bedrijven 1954* vanaf 1 januari 1996 niet langer een slijtersvakdiploma was vereist voor het beginnen van een slijterij maar dat volstaan kon worden met de diploma's algemene ondernemersvaardigheden en sociale hygiëne. Teneinde te bevorderen dat nieuwkomers in het slijterijbedrijf beschikten over tenminste enige vakgerichte drankenkennis, werd besloten om naast de vinologen- en liquoristenopleiding van de Wijnacademie tevens wijn- en gedistilleerd cursussen op lagere niveaus te gaan verzorgen. Als zelfstandig privaatrechtelijk opleidingsinstituut zou de SSO veel slagvaardiger en marktgericht kunnen opereren dan als onderdeel van een publiekrechtelijk bedrijfslichaam, dat zich immers ten principale diende te onthouden van activiteiten waarvan marktpartijen concurrentie ondervonden. Een bijkomend voordeel was dat voor de reeds bestaande vinologen- en liquoristenopleiding thans ook openlijk cursisten van buiten de slijtersbranche konden worden aangeworven, waardoor het draagvlak van de Wijnacademie kon worden verbreed.

Ten behoeve van de op te richten SSO werd aanvankelijk een samenwerking nagestreefd met de Stichting Het Slijtersbureau, die al sinds 1951 actief was als examenontwikkelaar en examenafnemer van het traditionele slijtersvakdiploma. Aan de Stichting Het Slijtersbureau was tevens een opleidingsinstituut verbonden onder de naam VAKO. Onderling wantrouwen en verschillen in bestuurscultuur maakten echter dat besprekingen over samenwerking tussen BDAD en Stichting Het Slijtersbureau op niets uitliepen. Hierop ging de BDAD een samenwerking aan met twee andere marktpartijen: V.O.F. Van Splunter Drankenstudie en Advies (Vorchten) en de Stichting Onderwijscentrum Horeca (Zoetermeer). Met laatstgenoemde bestond reeds een samenwerking, in die zin dat de examens van de vinologenopleiding van de Wijnacademie werden georganiseerd en afgenomen door het Onderwijscentrum Horeca. Nieuw was dat het Onderwijscentrum Horeca ten behoeve van de SSO ook een cursus sociale hygiëne ging verzorgen en afnemen. De samenwerking die werd aangegaan met het bedrijf Van Splunter Drankenstudie en Advies had vooral betrekking op het verzorgen en examineren van wijn- en gedistilleerd cursussen op lagere niveaus dan dat van vinoloog en liquorist. Vermeldenswaard is verder nog dat het BDAD met de Stichting Het Slijtersbureau een juridisch geschil uitvocht over het eigendom van de op 24 april 1995 door het BDAD gedeponeerde merknaam Slijtersvakdiploma. Volgens de Stichting

Het Slijtersbureau was dit een depot te kwader trouw aangezien Het Slijtersbureau en VAKO deze naam al decennialang gebruikten. De Haagse rechtbank oordeelde echter op 4 oktober 1996 dat Stichting Het Slijtersbureau onvoldoende aannemelijk had gemaakt dat zij het woord slijtersvakdiploma al sedert de jaren vijftig als merknaam gebruikte.

Hoewel de op 20 juni 1995 opgerichte SSO formeel los stond van het BDAD, was in de praktijk sprake van een nauwe samenwerking en hoge mate van beleidsafstemming tussen beide organisaties. Dit werd in de hand gewerkt doordat bestuursleden van het BDAD qualitate qua zitting had in het bestuur van de SSO. Vergaderingen van de SSO vonden in de regel plaats direct voorafgaand of aansluitend aan vergaderingen van het BDAD. Bij haar oprichting kreeg de SSO bovendien een groot deel van de reserves mee die door het BDAD gevormd waren ten behoeve van de opleidingsactiviteiten van de Wijnacademie.

Vanaf 1995 klonk in de Tweede Kamer steeds duidelijker de roep om een reorganisatie van de product- en bedrijfschappen. Wat de PBO's onder andere verweten werd was dat ze te weinig aandacht hadden voor deregulering en marktwerking en dat de besluitvorming te ondoorzichtig was. Ook het democratisch gehalte, de representativiteit en de doelmatigheid van de PBO's werd ter discussie gesteld. Onder leiding van een door de SER ingestelde adviescommissie vond in 1996 en 1997 een discussie plaats over modernisering en hergroepering van de product- en bedrijfschappen. In de nota *Slijters aan de slag* (april 1997) gaf het BDAD te kennen dat de toekomstige belangen van de slijtersbranche het best gediend waren met een clustering van alle bedrijfslichamen die op de één of andere wijze te maken hadden met het regime van de *Drank- en Horecawet*. Dit voorstel kwam neer op clustering van maar liefst zes bedrijfslichamen: Productschap voor Gedistilleerde Dranken, Productschap voor Bier, Productschap voor Wijn, Bedrijfschap Frisdranken en Waters, Bedrijfschap Horeca en BDAD. Welbeschouwd getuigde het voorstel van weinig werkelijkheidszin. Wat na langdurige besprekingen over en weer wel haalbaar bleek, was de clustering van vier bedrijfslichamen (Productschap voor Gedistilleerde Dranken, Productschap voor Bier, Bedrijfschap Frisdranken en Waters en BDAD) onder de noemer Productschap Dranken. Binnen het Productschap Dranken zouden de activiteiten van het BDAD worden voortgezet door de Commissie Slijters. Dit was een zogenaamde commissie ex artikel 88a van de *Wet op de Bedrijfsorganisatie* die weliswaar beschikte over een eigen bestuur maar die geen verordenende bevoegdheid had. Naast de Commissie Slijters zouden ook een Commissie Gedistilleerd, een Commissie Frisdranken en Waters en een Commissie Bier worden opgericht.

Waar de omvorming van de drie andere bedrijfslichamen tot commissies ex artikel 88a van het Productschap Dranken betrekkelijk probleemloos geschiedde, ging de omvorming van BDAD tot Commissie Slijters juist gepaard met grote problemen. Die werden vooral veroorzaakt doordat in kringen van de VGAAD sterke weerstand bestond tegen een Commissie Slijters die feitelijk een ongewijzigde voortzetting zou zijn van het BDAD. De VGAAD ergerde zich reeds langere tijd aan de ondoorzichtige besluitvorming binnen het BDAD en aan het feit dat veel kwesties werden voorgekookt in het informeel overleg tussen voorzitter en secretaris. Een ander punt van ergernis betrof de zogenaamde dubbele heffingen: slijters kregen zowel een heffing opgelegd door het BDAD als een heffing door het Hoofdbedrijfschap Detailhandel (HBD). Waar de VGAAD daarom meer voor voelde, was een Commissie Slijters als onderdeel (commissie ex artikel 88a) van het HBD. Een dergelijke inbedding zou ook meteen een einde maken aan de dubbele heffingen. Eind 1997 gooide VGAAD-secretaris en BDAD-bestuurslid Ir. Sjoerd Veenstra de knuppel in het hoenderhok. Veenstra begon openlijk aan te sturen op een zodanige wijziging van de instellingswet dat alle filiaalslijterijen van het grootwinkelbedrijf buiten de werkingssfeer van het bedrijfschap dan wel van de Commissie Slijters zouden komen te vallen. Daarmee raakte Veenstra een gevoelig punt, aangezien het maar zeer de vraag was of alle filiaalslijterijen wel gerekend mochten worden tot het grootwinkelbedrijf. Slijterijketens als Gall & Gall en Mitra bestonden namelijk ten dele uit filialen die gedreven werden door zelfstandige franchisenemers. Het

BDAD stelde zich op het standpunt dat deze franchisenemers niet gerekend konden worden tot het grootwinkelbedrijf maar dat dit in wezen mkb-slijters waren. Als zodanig bleven deze franchisenemers gewoon heffingsplichtig in het geval de VGAAD-leden buiten de werkingssfeer van het BDAD of de Commissie Slijters zouden komen te vallen. Vanaf 1998 escaleerde het conflict tussen VGAAD en BDAD in rap tempo. VGAAD-secretaris Veenstra en BDAD-secretaris Ultee communiceerden alleen nog met elkaar via aangetekende brieven en ingezonden stukken in de slijtersvakpers. Veenstra wist een groot aantal leden van de VGAAD alsmede een flink aantal franchisenemers ertoe te bewegen bezwaar aan te tekenen tegen de door het BDAD opgelegde heffingen, wat tot verschillende officiële hoorzittingen en een enorme papierwinkel leidde. In 2001 breidde het conflict zich verder uit. De VGAAD, sinds een statutenwijziging in februari 2000 opererend onder de naam Vereniging Nederlandse Drankenhandel (VDN), beschuldigde het bedrijfschap openlijk van publiek-private belangenverstrengeling in de vorm van de Stichting SlijtersOpleidingen. Ook werd aangedrongen op een officieel onderzoek naar de representativiteit van de Commissie Slijters in het geval de VDN-leden buiten de werkingssfeer bleven. Uiteindelijk kwam de SER er aan te pas om het conflict te beslechten. In een zogenaamd aanvullend advies trok de SER de conclusie dat het verstandiger was slijtersondernemingen met meer dan vijf verkoopplaatsen – wat neerkwam op alle VDN-leden – niet onder de werkingssfeer van de Commissie Slijters te brengen. Zeer tegen de zin van de VDN werden zelfstandige franchisenemers wel onder de werkingssfeer van de Commissie Slijters gebracht. Dit leidde ertoe dat de VDN in woord en geschrift bleef ageren tegen het bestaansrecht van de Commissie Slijters.

Na haar totstandkoming in juli 2002 heeft de Commissie Slijters nog maar sporadisch van zich doen spreken. De Commissie Slijters draaide mee in het regulier overleg met andere commissies ex artikel 88a en bedrijfslichamen maar ondernam nauwelijks activiteiten op eigen initiatief. Het behartigen van de belangen van mkb-slijters werd overgelaten aan de SlijtersUnie, de naam waaronder de Verenigde Nederlandse Slijters-Wijnhandelaren zichzelf thans presenteerden. Binnen de Commissie Slijters was de SlijtersUnie de enig overgebleven organisatie aan werknemerszijde, wat betekende dat zij zonder veel tegenspraak een beroep kon doen op de middelen van de Commissie Slijters ter ondersteuning van bepaalde projecten of activiteiten. Zo werden de jaarlijks door de SlijtersUnie georganiseerde Nationale Slijtersdag en de verkiezing van de slijter van het jaar ten dele gefinancierd uit middelen die afkomstig waren van de Commissie Slijters. Ook deed SlijtersUnie-secretaris Mr. M.C.J. (Marc) Houben verschillende malen een beroep op de Commissie Slijters om een deel van de proceskosten te betalen van juridische demarches ondernomen door leden van de SlijtersUnie. Hoewel de Commissie Slijters vooraf niet door de SlijtersUnie in deze juridische kwesties was gekend, bleek zij in de regel tot co-financiering van de proceskosten bereid indien met een dergelijk proces ook de belangen van alle andere mkb-slijters waren gediend.

Eén van de weinige zaken die de Commissie Slijters op eigen initiatief ondernam was een enquête onder de ingeschreven slijtersbedrijven naar eventuele scholingsbehoeften (mei 2003). De namen en adressen van respondenten die aangaven behoefte te hebben aan een bepaalde cursus of opleiding werden rechtstreeks doorgesluisd naar de Stichting SlijtersOpleidingen (SSO). Deze praktijk werd in de hand gewerkt doordat tussen de Commissie Slijters en de SSO, net als voorheen tussen BDAD en SSO, een secretariële en bestuurlijke unie bestond. Het enige verschil was dat bestuursleden van de Commissie Slijters niet langer qualitate qua maar op persoonlijke titel zitting hadden in het bestuur van de SSO.

Het einde van de Commissie Slijters werd ingeluid toen in 2008 een conflict ontstond met de inmiddels Koninklijke SlijtersUnie (KSU). Dit conflict draaide om de financiering van werkzaamheden die door Marc Houben waren verricht in het kader van de Nationale Slijtersdag 2008. Ook ontstond onenigheid met de KSU op het punt van de voordracht voor

het voorzitterschap. De KSU liet weten hiertoe niet langer Ben van Zweden maar haar eigen voorzitter, Miranda Korendijk-Logt, te willen voordragen. Uiteindelijk gaf de KSU tijdens een vergadering op 27 oktober 2008 te kennen de Commissie Slijters niet langer te willen voortzetten onder de paraplu van het Productschap Dranken maar er de voorkeur aan te geven als commissie ex artikel 88a aansluiting te zoeken bij het Hoofdbedrijfschap Detailhandel. Zover is het echter nooit gekomen. Terwijl de financiële en personele implicaties van zo'n overgang nog in kaart werden gebracht, laaide opnieuw de politieke discussie op over het PBO-stelsel. Eind 2011 nam de Tweede Kamer een motie aan waarin de regering werd opgeroepen te komen met een voorstel tot opheffing van alle product- en bedrijfschappen. Bij de presentatie van het regeerakkoord liet het aantredende Kabinet Rutte II op 29 oktober 2012 weten dat de product- en bedrijfschappen na 31 december 2013 geen activiteiten meer zouden mogen ontplooiën. Voor de Commissie Slijters betekende dit dat zij zich kon gaan opmaken voor haar definitieve opheffing. Zittend voorzitter Ben van Zweden maakte die opheffing niet meer mee. Hij overleed op 27 april 2012. Gedurende de nog resterende afbouwperiode trad R.E. (Rob) van Kesteren (1942) op als waarnemend voorzitter. De Stichting SlijtersOpleidingen wijzigde in 2009 haar naam in Stichting Wijnacademie en zette een zelfstandig secretariaat op in Schiedam.

Geschiedenis van het archiefbeheer

Van aanvang af heeft de verantwoordelijkheid inzake het archiefbeheer berust bij de secretaris van het BDAD. Pierre Leinarts, de eerste secretaris van het BDAD, hield als gezegd kantoor op het adres Amaliastraat 6 te Den Haag. Aangenomen mag worden dat het archief van het BDAD eveneens op genoemd adres verbleef. Over het door Leinarts gevoerde archiefbeheer is weinig bekend. Het feit dat Leinarts de financiële administratie van het BDAD niet goed op orde had, doet op zijn minst vermoeden dat ook het beheer van het archief voor Leinarts geen al te hoge prioriteit had. Na het overlijden van Leinarts werd het pand aan de Amaliastraat 6 door zijn weduwe verkocht. Samen met de financiële administratie werd het archief van het BDAD op 12 december 1979 overgebracht naar het administratiekantoor Gervos-Adviseurs B.V. te Hillegom (Weeresteinstraat 12), zijnde het bedrijf van de enkele maanden eerder benoemde nieuwe secretaris Chris Nyqvist. Op het moment dat deze overbrenging plaatsvond had Nyqvist overigens al te kennen gegeven zijn relatie met het BDAD weer te zullen beëindigen. Ongeveer vier jaar lang heeft het archief van het BDAD in Hillegom verbleven, waar het vanaf 1 april 1980 werd beheerd door de nieuw aangestelde secretaris Cees Ultee. Toen laatstgenoemde per ultimo 1983 het secretariaat van het BDAD verplaatste naar de derde etage van het Slagershuis te Rijswijk (Diepenhorstlaan 3) is ongeveer 13,5 strekkende meter archiefmateriaal uit de periode 1951-1977 overgedragen aan de Rijksplanologische Dienst (RPD). Archiefbescheiden die door Ultee nog van administratief belang werden geacht, zoals enkele door Leinarts aangelegde notulenboeken, werden niet overgedragen maar bleven onder beheer van de secretaris. Bedoeling was dat het aan de RPD overgedragen materiaal door een cursist van de opleiding voortgezette vorming archiefbeheer (VVA) zou worden geïnventariseerd en in bewerking zou worden genomen. Door omstandigheden heeft de betreffende cursist zijn werkzaamheden echter niet voltooid. Vervolgens is het archiefmateriaal overgebracht naar de Rijksarchiefdienst (Den Haag) en aldaar in bewerking genomen. In maart 1989 werd de bewerking van dit archiefdeel door rijksarchiefinspecteur Willem Küller voltooid. Bij deze bewerking is ongeveer 11 meter archiefmateriaal vernietigd.

Per 1 juli 2002 werd het BDAD omgezet in de Commissie Slijters van het Productschap Dranken. Anderhalf jaar later werd het secretariaat van de Commissie Slijters verplaatst van het Rijswijkse Slagershuis naar een villa aan het Museumpark 9 te Rotterdam. Omdat deze villa slechts beschikte over een krap bemeten archiefbewaarpplaats, stond secretaris Ultee van de Commissie Slijters voor de opgave wederom een flink deel van het archief af te stoten. Daarbij ging het behalve om archiefbescheiden van het voormalige BDAD ook om archiefbescheiden van de sinds 1974 onder de paraplu van het BDAD opererende Wijnacademie. De keuze waarvoor Ultee zich eind 2003 zag gesteld was ofwel overbrenging van archiefmateriaal naar het Nationaal Archief (tijdrovend in verband met de noodzakelijke inventarisatie en bewerking), ofwel overbrenging naar een tijdelijke archiefbewaarpplaats, ofwel vernietiging van dit deel van het archief. Gekozen werd voor wat op dat moment de meest gemakkelijke oplossing was, namelijk overbrenging naar een tijdelijke archiefbewaarpplaats. Hiertoe werd de bevriende Commissie Gedistilleerd benaderd die de beschikking had over een groot eigen pand aan de Westmolenstraat 2 (Lange Haven 127) te Schiedam, dat sinds 1990 ook onderdak bood aan de financiële administratie van BDAD en Commissie Slijters. Ongeveer 20 strekkende meter archiefmateriaal werd in december 2003 van Rijswijk naar Schiedam overgebracht. In het pand Westmolenstraat 2 (Lange Haven 127) werd dit materiaal opgeslagen in een kamer op de zolderverdieping. Helaas werd verzuimd een inventarislijst te maken van het betreffende materiaal. Anderzijds bemoeide ook de Commissie Gedistilleerd zich niet actief met het beheer van dit materiaal aangezien zij daartoe geen opdracht of mandaat bezat. Deze situatie heeft ruim vijfenhalf jaar geduurd. In deze vijfenhalf jaar heeft secretaris Ultee zich naar eigen zeggen nimmer genoodzaakt gezien het in Schiedam verblijvende archiefdeel te raadplegen teneinde daaruit gegevens op te diepen voor eigen gebruik dan wel ten behoeve van bestuursleden of derden.

Toen de Commissie Gedistilleerd in september 2009 verhuisde van Schiedam naar een veel bescheidener onderkomen in Den Haag, liet zij de Commissie Slijters weten dat zij niet langer in staat was op te treden als bewaarder van vreemd archiefmateriaal. Daarmee stond de secretaris van de Commissie Slijters ten tweede male voor de vraag wat te doen met dit omvangrijke archiefdeel. Gesterkt door het ervaringsfeit dat het in vijfenhalf jaar nimmer nodig was geweest een zoektocht in dit archiefdeel te ondernemen, werd ditmaal resoluut voor vernietiging gekozen. Daarbij ging de secretaris er vanuit dat alle belangrijke aangelegenheden en beleidsbeslissingen uit het verleden goeddeels te reconstrueren vielen met behulp van het archiefdeel dat hij nog onder zijn persoonlijk beheer had en dat verbleef in het pand Museumpark 9. Achteraf moet worden geconstateerd dat de keuze voor vernietiging onzorgvuldig is geweest. Zo is verzuimd om voorafgaande aan de vernietiging van dit archiefdeel de officieel vastgestelde vernietigingslijst uit 1979 te raadplegen. Ook is niet nagegaan of bepaalde series en archiefbestanddelen die verbleven in het pand Museumpark 9 – zoals jaarverslagen en vergaderstukken – ook werkelijk compleet waren. Zeer waarschijnlijk heeft één en ander ertoe geleid dat in september 2009 diverse archiefbescheiden zijn vernietigd welke eigenlijk voor bewaring in aanmerking hadden moeten komen en die dan ook in de thans voorliggende inventaris ontbreken. Daarbij gaat het onder meer om de jaarverslagen 1985 t/m 1998 en tal van bijlagen van de vergaderstukken, waaronder gedetailleerde begrotingen en jaarrekeningen.

Ultimo 2010 verhuisde de Commissie Slijters van Museumpark 9 naar het naastgelegen pand Museumpark 7, alwaar de mogelijkheden tot opslag van archiefbescheiden nog beperkter waren dan reeds het geval was. Gelukkig heeft deze verhuizing niet wederom tot een ondoordachte vernietiging van archiefbescheiden geleid. In de wetenschap dat de Erfgoedinspectie zich inmiddels actief was gaan bemoeien met het archiefbeleid van het Productschap Dranken, besloot de secretaris van de Commissie Slijters ongeveer 9 meter strekkend archiefmateriaal in actief beheer over te dragen aan het Productschap Dranken, wat inhield dat dit materiaal geïnventariseerd en bewerkt zou gaan worden voor overbrenging naar het Nationaal Archief. De overdracht van dit archiefdeel vond plaats op 3 december 2010. In het zicht van de opheffing van de Commissie Slijters werd op 16 juni 2014 nog eens 2,5 meter strekkend archiefmateriaal van meer recentere datum door de Commissie Slijters overgedragen aan het Productschap Dranken.

Verantwoording van de bewerking

De bewerking van beide laatstgenoemde archiefdelen vond plaats in twee etappes. In de maanden maart t/m mei 2014 vond een inventarisatie en voorlopige bewerking plaats van het archiefdeel (9 meter) dat in december 2010 door de secretaris van de Commissie Slijters aan het Productschap Dranken was overgedragen. In de maanden augustus en september 2014 vond de inventarisatie plaats van het archiefdeel (2,5 meter) dat in juni aan het Productschap Dranken was overgedragen. Het ineenvlechten en de definitieve bewerking van de twee archiefdelen vond eveneens in augustus en september 2014 plaats. Alle werkzaamheden werden verricht ten kantore van het Productschap Dranken te Den Haag (Dagelijkse Groenmarkt 2).

Bij de bewerking werden tal van archiefbescheiden aangetroffen van de Stichting SlijtersOpleidingen (1995-2009). Ook is een complete reeks vergaderstukken aangetroffen van de Stichting Wijnacademie (2010-2012), zijnde de rechtsopvolger van de Stichting SlijtersOpleidingen (SSO). Geconstateerd moet worden dat de bestuurlijke en secretariële unie tussen de publiekrechtelijke bedrijfslichamen BDAD en Commissie Slijters en de privaatrechtelijke SSO en Stichting Wijnacademie vooral in de periode 1995-2009 heeft geleid tot een duidelijke vermenging van archiefbescheiden. Vergaderstukken en correspondentie van de SSO waren bijvoorbeeld opgeborgen in dezelfde ordners en mappen als die van BDAD en Commissie Slijters. Vanzelfsprekend heeft bij de bewerking van het

archief een uitsplitsing plaatsgevonden van publiekrechtelijke en privaatrechtelijke stukken. Daarbij is het criterium gehanteerd dat alle stukken die uitdrukkelijk geadresseerd waren aan of afkomstig waren van de SSO beschouwd werden als behorend tot het privaatrechtelijke archiefdeel; alle overige stukken werden beschouwd als behorend tot het publiekrechtelijke archiefdeel. Omdat de SSO is opgericht door en vanuit het BDAD zijn stukken betreffende de oprichting van de SSO beschouwd als behorend tot het publiekrechtelijk archiefdeel. E-mails en stukken waarin zowel aangelegenheden betreffende het bedrijfsschap als aangelegenheden betreffende de SSO aan de orde kwamen, zijn bij de bewerking consequent toegedeeld aan het publiekrechtelijke archiefdeel. Niet geheel uitgesloten kan worden dat bij de uitsplitsing af en toe onbedoeld vergissingen zijn begaan: stukken werden soms geadresseerd aan het BDAD waar zij in wezen bestemd waren voor de SSO, terwijl andersom aangelegenheden betreffende de SSO soms afgehandeld werden op briefpapier van het BDAD. Het afgesplitste privaatrechtelijke archiefdeel, dat na bewerking een omvang had van 0,7 meter, is op 1 oktober 2014 geretourneerd aan de Stichting Wijnacademie op uitdrukkelijk verzoek van Cees Ultee in diens hoedanigheid als directeur van laatstgenoemde stichting.

Bij de bewerking van het archief zijn alle oorspronkelijk gebruikte verpakkingsmaterialen (ordners, mappen, archiefdozen en enveloppen) verwijderd. Ook nietjes, paperclips, zelfklevende memoblaadjes, plastic tabbladen, plastic en metalen spiralen zijn verwijderd. Bij de bewerking zijn geen sporen van schimmels, insecten of ongedierte aangetroffen. Bij de herverpakking zijn archiefdozen, omslagen en verpakkingsmaterialen gebruikt die voldoen aan de kwaliteitseisen van het Instituut Collectie Nederland.

Bij de bewerking van het archief is gebruik gemaakt van de *Lijst van voor vernietiging in aanmerking komende archiefbescheiden ingesteld op grond van het Tweede Hoofdstuk van de Wet op de Bedrijfsorganisatie* (ministeriële beschikking van 30 januari 1979, nr. 197.820, *Nederlandse Staatscourant*, 18 juni 1979, nr. 115).

Ongeveer 6,3 strekkende meter archiefmateriaal is vernietigd. Dit vernietigde materiaal bestond uit:

- Inkomende correspondentie (2 meter) en uitgaande correspondentie (3 meter) van BDAD, Commissie Slijters en SSO, uitgezonderd stukken waarvan duidelijk was dat dit vergaderstukken waren (convocaties en agenda's, bijlagen bij agenda's, notulen en verslagen) en uitgezonderd stukken die aansloten op enkele door de secretaris aangelegde onderwerpdossiers.
- Doublures van vergaderstukken, jaarverslagen, begrotingen en jaarrekeningen (0,4 meter).
- Stukken van andere publiekrechtelijke organisaties en overlegorganen die geacht worden een eigen archiefbeheer te voeren (0,8 meter). Dit betrof onder andere stukken van de SER, stukken van het College Gezamenlijk Overleg Arbeidsvoorwaarden PBO-sector (GOA) en stukken van het Hoofdbedrijfsschap Detailhandel (HBD).
- Stukken van organisaties en personen waarvan onduidelijk was in welke relatie zij tot BDAD, Commissie Slijters en SSO stonden (0,1 meter).

Na bewerking resteerde een archief met een omvang van 3,5 meter.

Peter Zwaal
Rotterdam, 8 oktober 2014

VERWANT MATERIAAL

NATIONAAL ARCHIEF

Archief van het Ministerie van Algemene Zaken, Kabinet van de Minister-President
(toegangsnr. 2.03.01)

Stukken betreffende de inrichting van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1957–1963 (inv. nr. 942)

Archief van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directoraat-Generaal Algemene Beleidsaangelegenheden (toegangsnr. 2.15.45)

Benoeming van de voorzitter van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1961–1977 (inv. nr. 953)

Heffingsverordeningen van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1960–1966 (inv. nr. 954)

Instellingsbesluit en totstandkoming van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1952–1959 (inv. nr. 955)

Jaarverslagen van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1964–1967 en 1971 (inv. nr. 956)

Samenstelling van het bestuur van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1959–1977 (inv. nr. 957)

Vergaderstukken van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1966 (inv. nr. 958)

Archief van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directoraat-Generaal Algemene Arbeidsaangelegenheden (toegangsnr. 2.15.47)

Stukken betreffende de samenstelling van het bestuur, de benoeming van de voorzitter en de goedkeuring van verordeningen van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1978–1993 (inv. nr. 1635)

Centraal Archief van het Ministerie van Economische Zaken (toegangsnr. 2.06.087)

Stukken betreffende de samenstelling van het college van beroep van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1959–1962 (inv. nr. 2192)

Stukken betreffende ministeriële vertegenwoordiging bij en het goedkeuren van verordeningen van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1959–1960 (inv. nr. 4059)

Archief van het Ministerie van Economische Zaken, Directie Ordeningsvraagstukken
(toegangsnr. 2.06.059.18)

Verslagen van openbare en besloten bestuursvergaderingen van het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1959–1962 (inv. nr. 258)

Archief van het Ministerie van Economische Zaken, Directoraat-Generaal voor het Midden- en Kleinbedrijf en het Toerisme (toegangsnr. 2.06.073)

Stukken betreffende de bemoeienis met de ontwikkeling van de economische samenwerking in de detailhandel in alcoholhoudende dranken, alsmede betreffende vaststelling van de prijzen voor gedistilleerd, 1960–1965 (inv. nr. 593)

Archief van het Ministerie van Economische Zaken, Directoraat-Generaal Industrie en Handel (toegangsnr. 2.06.116)

Stukken betreffende het voeren van overleg met de minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne en het ontvangen advies van de SER over het ontwerp-Besluit Aanvulling Omschrijving Slijtersbedrijf, artikel 3, derde lid van de Drank- en Horecawet, 1971-1972 (inv. nr. 740)

Prijsbeschikkingen sterke drank, 1971 (inv. nr. 843)

Archief van de Sociaal-Economische Raad (toegangsnr. 2.06.064)

Stukken betreffende het Bedrijfschap Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1956–1979 (inv. nr. 792) [openbaarheid beperkt tot 1 januari 2030]

Archief van de Middenstandsraad (toegangsnr. 2.06.071)

Omzetstatistiek betreffende de detailhandel in alcoholhoudende en alcoholvrije dranken samengesteld door het Economisch Instituut voor de Middenstand, 1948–1952 (inv. nr. 88)

Archief van het Productschap Dranken (toegangsnr. nog onbekend)

STICHTING WIJNACADEMIE (NIET OPENBAAR)

Archief van de Stichting SlijtersOpleidingen, 1995-2009

Archief van de Stichting Wijnacademie, 2010-2012

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

- 1** Jaarverslagen BDAD, 1984, 1999–2001. **1 band**
 N.B. Overige jaarverslagen ontbreken. Het jaarverslag 1984 bevat toespraken van voorzitter Th.G.Chr. Hooij en algemeen secretaris van de SER Mr. B.N.J. Pompen ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het BDAD.
- 2** Notulenboek openbare, besloten en dagelijkse bestuursvergaderingen BDAD alsmede van vergaderingen welke aan de instelling van het bedrijfchap voorafgingen, 1 augustus 1951–6 december 1960. **1 band**
 N.B. Het betreft een registerboek met ingeplakte verslagen alsmede enkele afschriften van brieven verzonden naar aanleiding van vergaderingen.
- 3–4** Notulenboeken openbare vergaderingen BDAD, 1973–2002. **2 banden**
 N.B. Het betreft registerboeken met ingeplakte en ingeniete verslagen en andere vergaderstukken (agenda's, presentielijsten, openingsredes van de voorzitter, bijlagen). Nietjes zijn verwijderd.
- 3** 28 februari 1973–11 maart 1981
4 18 november 1981–25 juni 2002
- 5–11** Notulenboeken dagelijks bestuur BDAD en Commissie Slijters, 1967–2009. **7 banden**
 N.B. Het betreft registerboeken met ingeplakte en ingeniete verslagen en andere vergaderstukken (agenda's, presentielijsten, besluitenlijsten, memo's en bijlagen). Voor zover kan worden nagegaan zijn alleen de verslagen nagenoeg compleet; van de overige vergaderstukken zijn vermoedelijk alleen de meest belangwekkende opgenomen. Nietjes zijn verwijderd.
- 5** 28 februari 1967–9 augustus 1967
 N.B. Bevat tevens verslagen van gecombineerde vergaderingen van dagelijks bestuur met de Drankwetcommissie (zie ook nr. 14) en de Bedrijfseconomische Commissie (zie ook nr. 13).
- 6** 1 februari 1968–29 april 1969
 N.B. Bevat tevens verslagen van gecombineerde vergaderingen van dagelijks bestuur met de Drankwetcommissie (zie ook nr. 14) en de Commissie Voorlichting en Propaganda (zie ook nrs. 15–16).
- 7** 4 maart 1970–25 november 1970
 N.B. Bevat tevens verslagen van gecombineerde vergaderingen van dagelijks bestuur met de Drankwetcommissie (zie ook nr. 14), de Bedrijfseconomische Commissie (zie ook nr. 13) en de Commissie Ad Hoc inzake het diversificatievraagstuk.
- 8** 20 januari 1971–15 januari 1979
9 19 maart 1979–6 september 1983
 N.B. Bevat tevens verslagen van enkele informele gesprekken en besloten vergaderingen (zie ook nr. 12).
- 10** 24 januari 1984–12 september 1994
11 28 februari 1995–1 september 2009
 N.B. Bevat tevens een verslag van de Stichting SlijtersOpleidingen d.d. 26 juli 1995 (zie ook nr. 133).

- 12** Notulenboek besloten vergaderingen BDAD,
7 juli 1965–24 oktober 1985. **1 band**
N.B. Het betreft een registerboek met ingeplakte verslagen van 9 besloten vergaderingen alsmede enkele afschriften van brieven verzonden naar aanleiding van besloten vergaderingen. De vergaderingen vonden zeer onregelmatig plaats. De meeste vergaderingen gingen over op handen zijnde wijzigingen van de *Drank- en Horecawet*.
- 13** Notulenboek Bedrijfseconomische Commissie,
19 mei 1960–15 januari 1979. **1 band**
N.B. Het betreft een registerboek met ingeplakte verslagen van 19 vergaderingen. Voor 9 van deze vergaderingen gold dat zij een gecombineerd karakter hadden, wat inhield dat ook het dagelijks bestuur voor deze vergaderingen was uitgenodigd. De vergaderingen vonden zeer onregelmatig plaats. Bevat tevens verslagen van besprekingen met het Economisch Instituut voor de Middenstand (EIM) en de N.V. Vereenigde Glasfabrieken, beiden d.d. 30 oktober 1962.
- 14** Notulenboek Adviescommissie inzake Drankwet/Drankwetcommissie,
5 februari 1960–24 oktober 1985. **1 band**
N.B. Het betreft een registerboek met ingeplakte verslagen van 15 vergaderingen. Voor 7 van deze vergaderingen uit de periode 1966-1981 gold dat zij een gecombineerd karakter hadden, wat inhield dat ook het dagelijks bestuur voor deze vergaderingen was uitgenodigd. De vergaderingen vonden zeer onregelmatig plaats. Bevat tevens een verslag van een onderhoud met de Staatssecretaris van Economische Zaken P.H. van Zeil d.d. 29 oktober 1985.
- 15–16** Notulenboeken Commissie Voorlichting en Propaganda,
1960–1990. **2 banden**
N.B. Het betreft registerboeken met ingeplakte en ingeniete verslagen van 55 vergaderingen plus bijlagen. Voor 9 van deze vergaderingen uit de periode 1965-1982 gold dat zij een gecombineerd karakter hadden, wat inhield dat ook het dagelijks bestuur voor deze vergaderingen was uitgenodigd. De vergaderingen vonden zeer onregelmatig plaats. Bevat tevens een verslag van een bespreking met de verschillende slijtersbonden d.d. 25 november 1974. Nietjes zijn verwijderd.
- 15** 15 september 1960–26 augustus 1982
16 28 september 1982–22 januari 1990
- 17–20** Vergaderstukken van openbare vergaderingen BDAD,
1988–2002. **4 omslagen**
- 17** 17 november 1988–25 november 1999
N.B. Openbare vergaderingen vonden eens per jaar plaats. Van de meeste vergaderingen uit de periode 1988–1999 zijn alleen de agenda en het verslag bewaard gebleven en ontbreken de bijlagen. Van de vergaderingen van 17 november 1988, 21 november 1996 en 12 november 1998 ontbreekt echter ook het verslag.
- 18** 9 november 2000
19 27 november 2001
20 24 juni 2002
- 21–29** Vergaderstukken van dagelijks bestuur BDAD,
1982, 1988–2002. **9 omslagen**
- 21** februari–maart 1982
22 januari–oktober 1988
23 januari–november 1989
24 mei 1990–november 1995
N.B. Van de vergaderingen van 3 november 1992 en 6 mei 1993 ontbreekt het verslag. Onduidelijk is of deze reeks compleet is.
- 25** maart 1996–juli 1997
N.B. Van de vergaderingen van 17 mei 1996 en 21 november 1996 ontbreekt het verslag.
- 26** januari–september 1998
27 maart–september 1999

- 28** februari–september 2000
N.B. Van de vergadering van 7 maart 2000 ontbreekt het verslag.
- 29** februari 2001–april 2002

30–61 Vergaderstukken Commissie Slijters,
2002–2012.

32 omslagen

N.B. Het betreft vergaderstukken die hebben toebehoord aan de secretaris en die derhalve inkomende stukken bevatten welke soms niet verzonden of ter hand werden gesteld aan de bestuursleden.

- 30** 3 september 2002
31 13 november 2002
32 8 januari 2003
33 25 maart 2003
34 25 juni 2003
35 1 september 2003
36 1 maart 2004
37 6 juli 2004
38 17 november 2004
39 14 maart 2005
40 27 juni 2005
41 9 november 2005
42 13 maart 2006
43 26 april 2006
44 4 september 2006
45 12 februari 2007
46 20 juni 2007
47 25 september 2007
48 21 januari 2008
49 31 maart 2008
50 9 juni 2008
51 6 oktober 2008
52 27 oktober 2008
53 2 februari 2009
54 23 maart 2009
55 1 september 2009
56 26 april 2010
57 4 oktober 2010
58 4 april 2011
59 27 juni 2011
60 26 september 2011
61 26 juni 2012

62–64 *Documentatiemededelingen van het Productschap voor Gedistilleerde Dranken voor het bestuur van het Bedrijfschap Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken, 1970, 1977–1978.* 3 omslagen

N.B. Het betreft een tweemaandelijks knipsel- en mededelingenbulletin dat nagenoeg identiek is aan het *Vertrouwelijk verslag*, een uitgave ten behoeve van de bestuursleden van het Productschap voor Gedistilleerde Dranken (1956-1985) samengesteld door het secretariaat van het PGD te Schiedam. Onduidelijk is wanneer met deze speciale editie voor de bestuursleden van het BDAD is begonnen en wanneer deze speciale editie weer is gestaakt.

- 62** januari/februari 1970–november/december 1970
63 januari/februari 1977–november/december 1977
64 januari/februari 1978–juli/augustus 1978

INTERNE VERORDENINGEN

- 65** Stukken betreffende de *Verordening vergoeding voorzitter*, januari 1960–december 1993. 1 omslag
- 66** Stukken betreffende de *Salarisverordening secretaris*, november 1959–april 1972. 1 omslag
- 67** Stukken betreffende de *Verordening vergoeding bestuursleden*, december 1959–oktober 1996. 1 omslag
- 68** Stukken betreffende de *Verordening arbeidsvoorwaarden personeel 1983*, de *Verordening uitkeringen ontslag 1993* en de *Verordening vaststelling reglement flexibel spaarpensioen personeel 1997*, mei 1980–augustus 1999. 1 omslag
- 69** Stukken betreffende het *Mandaatbesluit afdoening klachten CRK*, december 1999–januari 2000. 1 omslag
N.B. Ingevolge de *Algemene wet bestuursrecht* artikel 9 lid 1 werd het Centraal Registratiekantoor Detailhandel-Ambacht (Den Haag), dat voor het BDAD de heffingsadministratie verzorgde, gemandateerd om namens het bedrijf schap klachten af te doen die betrekking hadden op personen werkzaam voor het bedrijf schap.

FINANCIELE VERORDENINGEN EN VERANTWOORDING

- 70–73** Begrotingsverordeningen BDAD, 1983–2002. 4 omslagen
- 70** 1983–1988, september 1984–februari 1990
N.B. Van de jaren 1986 en 1988 is alleen een begroting op hoofdlijnen aanwezig.
- 71** 1989–1994, november 1988–juni 1996
N.B. Van de jaren 1991 t/m 1993 is alleen een begroting op hoofdlijnen aanwezig.
- 72** 1995–1999, november 1994–oktober 2001
- 73** 2000–2002, november 1999–maart 2002
- 74** Begrotingen en meerjarenramingen CS, 2009–2011, 2013. 1 omslag
N.B. De begrotingen 2003 t/m 2008 en 2012 alsmede de bijbehorende meerjarenramingen bevinden zich als bijlagen in de vergaderstukken (zie nrs. 30-61).
- 75–78** Verordeningen tot vaststelling van het bedrag der baten en lasten alsmede onderliggende jaarrekeningen BDAD en accountantsverklaringen, 1983–2002 (eerste halfjaar). 4 omslagen
N.B. Jaarrekeningen vallen samen met kalenderjaren behalve de halfjaarrekening 1 januari t/m 30 juni 2002.
- 75** 1983–1989, september 1984–juli 1991
N.B. Van de jaren 1986 t/m 1989 is alleen een jaarrekening op hoofdlijnen aanwezig.
- 76** 1990–1997, augustus 1991–juni 1999
N.B. Van de jaren 1990 en 1991 en 1993 t/m 1995 is alleen een jaarrekening op hoofdlijnen aanwezig.
- 77** 1998–2000, september 1999–februari 2002
- 78** 2001–2002 (eerste halfjaar), juni 2002–maart 2003
- 79** Jaarrekeningen CS, 2002 (tweede helft), 2004 en 2010. 1 omslag
N.B. Jaarrekeningen vallen samen met kalenderjaren behalve de halfjaarrekening 1 juli t/m 31 december 2002. De jaarrekeningen 2003, 2005 t/m 2009 en 2011 bevinden zich als bijlagen in de vergaderstukken (zie nrs. 30-61).

HEFFINGSVERORDENINGEN EN HEFFINGSADMINISTRATIE

- 80–81** Basisheffingsverordeningen BDAD, 1986–2002. 2 omslagen
- 80** 1986–1995, september 1985–maart 1995
81 1996–2002, november 1995–februari 2002
- 82–83** Bestemmingsheffingsverordeningen BDAD, 1986–2001. 2 omslagen
- 82** 1986–1996, oktober 1985–april 1996
 N.B. De verordening uit 1993 ontbreekt.
83 1997–2001, oktober 1997–april 2001
- 84–87** Correspondentie betreffende heffingen en heffingsadministratie met het Centraal Registerkantoor Detailhandel-Ambacht (Den Haag) alsmede stukken betreffende bezwaarschriften tegen opgelegde heffingen, 1985–2013. 4 omslagen
- 84** heffingen 1995–1999, april 1985–mei 2000
85 heffingen 2000–2003, januari 2000–mei 2004
86 heffingen 2004–2008, juli 2003–februari 2009
87 heffingen 2009–2013, december 2008–augustus 2013
- 88** Stukken betreffende een geschil met Wynand Fockink Experience B.V., onder andere handelend onder de naam Slijterij De Pijl (Amsterdam), inzake de heffingen 2006 en 2007, april 2006–april 2008. 1 omslag
- 89–90** Stukken betreffende een juridisch geschil met Verbeeten Vierlingsbeek B.V. (Vierlingsbeek) inzake de heffingen 2010 en 2011, 2011–2012. 2 omslagen
- 89** februari–augustus 2011
90 september 2011–april 2012
- 91** Stukken betreffende de uitbesteding van de financiële administratie aan het Productschap voor Gedistilleerde Dranken (Schiedam) en de Commissie Gedistilleerd van het Productschap Dranken (Schiedam, Den Haag), mei 1993–maart 2004. 1 omslag

BENOEMINGEN EN PERSONELE AANGELEGENHEDEN

- 92–96** Stukken betreffende de benoeming van voorzitter, (plaatsvervangend) bestuursleden en ministerieel vertegenwoordigers, 1977–2001. 5 omslagen
 N.B. De zittingsperioden duurden in principe twee jaar en liepen van 1 augustus t/m 31 juli. De tweeëntwintigste en laatste zittingsperiode van het bedrijf schap duurde slechts elf maanden (1 augustus 2001 t/m 30 juni 2002). De stukken in elk omslag zijn gesplitst in correspondentie (aangaande zetelverdeling en benoemingen) en aanstellingsverklaringen van (plaatsvervangend) bestuursleden.
- 92** tiende en elfde zittingsperiode, februari 1977–maart 1981
 - 93** twaalfde t/m veertiende zittingsperiode, april 1981–november 1986
 - 94** vijftiende t/m zeventiende zittingsperiode, februari 1987–oktober 1992
 - 95** achttiende t/m twintigste zittingsperiode, november 1992–maart 1998
 - 96** eenentwintigste en tweeëntwintigste zittingsperiode, januari 1999–november 2001
- 97** Stukken betreffende de opvolging van secretaris Mr. P.J.M. Leinarts door Mr. C.J. Nyquist alsmede stukken betreffende de verplaatsing diens gevolg van het secretariaat van Den Haag naar Hillegom, april–december 1979. 1 omslag
- 98–99** Stukken betreffende een juridisch geschil met oud-voorzitter Th.G.Chr. Hooij inzake een vergoeding voor werkzaamheden al dan niet verricht in dienstverband, 1990–1993. 2 omslagen
- 98** november 1990–mei 1992
 - 99** juni 1992–april 1993
- 100** Stukken betreffende een functiewaarderingsonderzoek inzake de secretaris en overige werknemers van het bedrijf schap door Bakkenist, Spits & Co. (Amsterdam), november 1986. 1 omslag

SAMENWERKING EN OVERLEG MET WERKGEVERSORGANISATIES

- 101** Stukken betreffende samenwerking en overleg met de Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Alcoholhoudende en Alcoholvrije Dranken (VGAAD), februari 1982–juni 1997. 1 omslag
- 102–107** Stukken betreffende een juridisch geschil met de Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Alcoholhoudende en Alcoholvrije Dranken (VGAAD) / Vereniging Nederlandse Drankenhandel (VDN) inzake de werkings sfeer van het bedrijf schap en van de Commissie Slijters in oprichting, alsmede stukken betreffende door de VGAAD/VDN namens haar leden ingediende bezwaren tegen opgelegde heffingen, 1997–2003. 6 omslagen
N.B. Bij een statutenwijziging d.d. 3 februari 2000 werd de naam van de VGAAD gewijzigd in VDN.
- 102** augustus 1997–december 1998
103 januari 1999–augustus 2000
104 september 2000–maart 2001
105 april–juni 2001
106 juli 2001–augustus 2002
107 september 2002–maart 2004
- 108** Stukken betreffende een geschil met de Vereniging Nederlandse Drankenhandel (VDN) inzake vermeende publiek-private belangenverstremgeling tussen het BDAD en de Stichting SlijtersOpleidingen (SSO), april–augustus 2001. 1 omslag
- 109** Stukken betreffende de representativiteit van de (Koninklijke) SlijtersUnie als dragende organisatie aan werkgeverszijde van de Commissie Slijters (in oprichting), alsmede stukken betreffende een geschil ten deze met de Vereniging Nederlandse Drankenhandel (VDN), februari 2001–september 2008. 1 omslag
- 110–113** Stukken betreffende samenwerking en overleg met de Verenigde Nederlandse Slijters–Wijnhandelaren (VNSW) / (Koninklijke) SlijtersUnie, 1993–2011. 4 omslagen
N.B. De VNSW veranderde in juni 1999 haar naam in SlijtersUnie. In juni 2006 verwierf de vereniging SlijtersUnie het recht tot het voeren van het predicaat Koninklijke.
- 110** augustus 1993–augustus 1997
111 januari 1998–augustus 1999
112 oktober 1999–november 2007
113 januari 2008–juli 2011

WIJNACADEMIE EN OVERIGE SCHOLINGSAANGELEGENHEDEN

- 114** Stukken betreffende het onderzoeksproject *Branchescholing in de detailhandel* en het hieruit voortvloeiende onderzoek *Bijscholing van werknemers in de slijterijen* door het Centrum voor Retail Research (CRR) van het Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (EIM), december 1992–december 1993. 1 omslag
- 115** Stukken betreffende de productie van twee losbladige cursusboeken voor de vinologenopleiding van de Wijnacademie in samenwerking met reclamebureau Muntz Amersfoort B.V. (Amersfoort) en Drs. Maja Krans, mei 1993–maart 1996. 1 omslag
- 116** Stukken betreffende de productie van twee losbladige cursusboeken voor de vinologenopleiding van de Wijnacademie in samenwerking met de Stichting Onderwijscentrum Horeca (Zoetermeer), augustus 1995–oktober 1996. 1 omslag
- 117** Stukken betreffende een audit/instituutsdoorlichting van de Wijnacademie door de adviesgroep voor kwaliteitsverbetering Cedeo B.V. (Den Haag), februari 1995–september 1996. 1 omslag
N.B. Deze audit vond plaats in verband met het verwerven van een (voorlopige) erkenning van de Wijnacademie door de Stichting Vakonderwijs Horeca (SVH).
- 118** Stukken betreffende het Slijtersstudiefonds, april 1989–april 1997. 1 omslag
N.B. Vanuit het Slijtersstudiefonds werden door het BDAD uitkeringen gedaan aan geslaagde cursisten van de vinologen- en liquoristenopleiding van de Wijnacademie. Hoewel het de bedoeling was dit fonds onder te brengen in een aparte stichting, is dit nooit gerealiseerd.
- 119** Stukken betreffende het 25-jarig jubileum van de Wijnacademie, februari–september 1999. 1 omslag
N.B. Deze jubileumviering vond plaats in Kasteel Oud-Wassenaar op 27 september 1999.
- 120** Stukken betreffende een tweetal door de Wijnacademie georganiseerde wijnreizen naar Zuid-Afrika, januari 1991–september 1992. 1 omslag
N.B. Voor deelname aan deze 14-daagse wijnreizen werden niet alleen de bij het bedrijf ingeschreven slijters benaderd maar ook groothandelaren in dranken en andere personen die beroepshalve met wijn te maken hadden.
- 121–122** Stukken betreffende door de Wijnacademie georganiseerde studiereizen voor cursisten, 1993–2010. 6 omslagen
- 121** Bordeaux 1994, 1995, 1996 en 1997, november 1993–september 1997
- 122** Bourgogne 1998 en 1999, september 1997–april 1999
- 123** Correspondentie met Prof. Dr. Ir. P. Eijkhoff betreffende de Wijnacademie en het lesmateriaal van de vinologenopleiding, juli 1996–januari 2000. 1 omslag
N.B. Emeritus hoogleraar elektrotechniek Pieter Eijkhoff (1929-2000) volgde in 1993-1994, samen met één van zijn schoondochters, de opleiding tot vinoloog en deed naar aanleiding daarvan tal van suggesties voor verbetering van de opleiding en het lesmateriaal.

- 124** Correspondentie met en stukken betreffende de heer Drs. G.P.J. Crum (Hilversum), maart 1992–mei 1999. 1 omslag
 N.B. Wijnjournalist G.P.J. (Gert) Crum (1947) schreef een groot aantal lessen voor de opleiding tot vinoloog van de Wijnacademie en was tevens als reisleader betrokken bij een aantal studiereizen van de Wijnacademie.
- 125** Correspondentie met en stukken betreffende de heer A.P. Kolsteeg (Utrecht), september 1990–juni 1996. 1 omslag
 N.B. Slijter en vinoloog Antonius Petrus (Ton) Kolsteeg (1938) was van 1976 tot 2003 als docent verbonden aan de opleiding tot vinoloog van de Wijnacademie. Hij leverde ook veel van de wijnen die cursisten moesten leren proeven. Bij zijn afscheid werd hij benoemd tot eredocent van de Wijnacademie.
- 126** Stukken betreffende samenwerking met organisatie- en communicatieadviesbureau Snap B.V. (Capelle aan den IJssel/Sluis), oktober 2003–mei 2008.
- 127** Stukken betreffende de verwerving en registratie van het woord/beeldmerk Wijnbrevet, juni–juli 2001. 1 omslag
- 128** Stukken betreffende geschillen met wijnjournalist Jan Rook inzake berichtgeving over de Wijnacademie op de door Rook beheerde website www.wijnplein.nl, mei 1998–november 1999. 1 omslag
- 129** Stukken betreffende een geschil met Mr. N.H.P. van Steenis inzake het examen vinoloog van de Wijnacademie, februari–mei 2001. 1 omslag
- 130** Stukken betreffende samenwerking met de Stichting Onderwijscentrum Horeca (OHC) te Zoetermeer, in het bijzonder inzake het organiseren en afnemen van het examen vinoloog van de Wijnacademie, juni 1989–juni 1996. 1 omslag
 N.B. Met ingang 1995 was het Onderwijscentrum Horeca belast met het organiseren en afnemen van de examens van de Wijnacademie. Daarvoor was deze taak uitbesteed aan het Instituut voor Toetsontwikkeling CITO (Arnhem).
- 131-132** Stukken betreffende het vaststellen van de eindtermen van een cursus sociale hygiëne ten behoeve van het slijterijbedrijf alsmede stukken betreffende de productie van een cursusboek sociale hygiëne, 1993–1998. 2 omslagen
- 131** december 1993–juni 1996
132 augustus 1996–februari 1998
- 133** Stukken betreffende het vaststellen van het examen- en tentamenreglement van de vinologenopleiding van de Wijnacademie, augustus 1995–juni 1996. 1 omslag
- 134–136** Stukken betreffende de oprichting van de Stichting SlijtersOpleidingen alsmede stukken betreffende een juridisch geschil met de Stichting Het Slijtersbureau (Den Haag) inzake de merknaam Slijtersvakdiploma, 1994–1997. 3 omslagen
- 134** maart 1994–juli 1995
135 augustus 1995–april 1996
136 mei 1996–september 1997

137–141 Stukken betreffende een enquête naar de scholingsbehoeften in de slijterijbranche, januari–juni 2003. 5 omslagen

N.B. In mei 2003 vond onder auspiciën van de Commissie Slijters een enquête plaats onder alle ingeschreven ondernemingen naar de scholingsbehoefte van de ondernemers en hun personeel. Een verwerkingslijst of resultatenoverzicht van de enquête is niet aangetroffen. De enquête formulieren zijn alfabetisch gerangschikt op achternaam van de respondent. Indien geen achternaam bekend is maar wel een bedrijfsnaam, is het formulier gealfabetiseerd op bedrijfsnaam.

- 137** anonieme respondenten, respondenten A–B
- 138** respondenten C–J
- 139** respondenten K–R
- 140** respondenten S–Z
- 141** stukken betreffende opzet, uitvoering en follow-up van de enquête

OVERIGE AANGELEGENHEDEN

- 142** Informatiefolder van het BDAD, september 1982. 1 omslag
- 143** Stukken betreffende overleg met de dragende organisaties aan werkgeverszijde over de zetelverdeling binnen het bestuur van het BDAD, oktober 1982–februari 1983. 1 omslag
 N.B. Deze organisaties waren de Verenigde Nederlandse Slijters–Wijnhandelaren (VNSW), de Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Alcoholhoudende en Alcoholvrije Dranken (VGAAD), de Centrale Vereniging van Nederlandse Wijnhandelaren (CVNW) en de Nationale Bond van Ondernemers in het Horeca- en Aanverwante Bedrijf (Horeca Nederland).
- 144** Stukken betreffende kwartaalonderzoek naar de veranderingen in de literomzetten van alcoholhoudende dranken in slijterijen, oktober 1990–januari 1993. 1 omslag
 N.B. Dit onderzoek (1990-1992) werd uitgevoerd door het Centrum voor Retail Research (RCC) van het Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (EIM). De gegevens van het 2^e en 3^e kwartaal 1991 en van het 3^e kwartaal 1992 ontbreken.
- 145** Stukken betreffende het door het Centrum voor Retail Research (CRR) van het Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (EIM) ontwikkelde computerprogramma *Het Slijtersbaken* voor bedrijfseconomische doorlichting en analyse van slijtersbedrijven, maart 1992–augustus 1993. 1 omslag
 N.B. Inclusief 3½ inch diskette (voor computers met het MS-DOS besturingssysteem) met het betreffende computerprogramma. Het woord 'baken' staat voor bedrijfsanalyse door comparatieve economische normen.
- 146** Stukken betreffende het door het BDAD georganiseerde zesde Nationaal Slijterscongres, februari – mei 1993. 1 omslag
 N.B. Dit congres vond plaats op 24 mei 1993 in Cultureel en Congrescentrum De Reehorst (Ede). Tijdens het congres vond de officiële presentatie plaats van het computerprogramma *Het Slijtersbaken* (zie nr. 145).
- 147** Stukken betreffende zes door het BDAD georganiseerde voorlichtingsavonden rond het computerprogramma *Het Slijtersbaken*, februari – juni 1993. 1 omslag
 N.B. Deze voorlichtingsavonden vonden tussen 14 en 29 juni plaats in verschillende plaatsen van Nederland (zie nr. 145).
- 148–150** Stukken betreffende de hergroepering van het BDAD in het PBO-stelsel, 1996–1997. 3 omslagen
- 148** februari 1996–maart 1997
- 149** april–augustus 1997
- 150** september–december 1997
- 151–152** Stukken betreffende de totstandkoming van het Productschap Dranken en de omvorming van het BDAD in de Commissie Slijters, 2000–2001. 2 omslagen
- 151** februari–juli 2000
- 152** augustus 2000–juni 2001

- 153** Stukken betreffende detailhandelsverkoop van alcoholhoudende dranken via internet door personen zonder slijterijvergunning, juli 2002–juli 2008. 1 omslag
- 154** Stukken betreffende een onderzoek naar de prijselasticiteit van gedistilleerde dranken en de mogelijke effecten van een verlaging van de accijns voor de slijterijbranche, juli–september 2005. 1 omslag
N.B. Dit onderzoek werd verricht in opdracht van de Commissie Gedistilleerd en de Commissie Slijters van het Productschap Dranken. Inclusief het onderzoeksrapport: *Prijselasticiteit en accijnsverandering gedistilleerd* / P.M. de Jong-'t Hart & W.V.M. van Rijt-Veltman (Zoetermeer : EIM B.V., 26 september 2005).
- 155** Stukken betreffende opheffing van de Commissie Slijters, oktober 2010–september 2012. 1 omslag